

ΕΝΟΤΗΤΑ 12^Η - Τουρισμός - Ταξίδια - Μέσα μεταφοράς

2. ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ (σελ. 212)

2.1α. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 213 (Ενδεικτική απάντηση)

Σύμφωνα με το παραπάνω κείμενο, σε παλιότερες εποχές, όταν τα ταξίδια, λόγω αντικειμενικών δυσκολιών, ήταν πολυδάπανα και επικίνδυνα, ο περιηγητής δε δίσταζε να ξοδέψει μεγάλα ποσά, να αναλάβει τον κίνδυνο και να υποστεί τις ταλαιπωρίες που του επιφύλασσαν τα ταξίδια σε μακρινές χώρες, για να πραγματοποιήσει το όνειρό του να τις επισκεφθεί.

2.1β. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 213 (Ενδεικτική απάντηση)

Όπως αναφέρει το κείμενο, οι τουρίστες ταξιδεύουν μαζικά και αποτελούν όχλο, καθώς συμμετέχουν σε μεγάλες ομάδες που κινούνται οργανωμένα και άβουλα. Ταξιδεύουν όχι τόσο από περιέργεια να γνωρίσουν κάτι νέο, αλλά κυρίως για να αποδράσουν από την ανούσια και πληκτική ζωή τους. Σκοπός του ταξιδιού τους είναι κυρίως οι αισθησιακές απολαύσεις. Γι' αυτό, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, «ταξιδεύουν σε χώρες που προσφέρουν ό,τι αναζητούν οι τουρίστες: ήλιο, ακτή, έρωτα, θάλασσα».

2.2. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 213

Λ - Σ - Λ - Σ - Σ - Λ

2.3. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 213 (Ενδεικτική απάντηση)

- α. επιδίωξη / σκοπός
- β. να αποβάλει / να διώξει
- γ. ακριβά / πολυέξοδα
- δ. αφαιρούν / αρνούνται
- ε. ανούσια / ρηχή

2.4. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 214 (Ενδεικτική απάντηση)

Τα ταξίδια είναι ο καλύτερος τρόπος για να μάθει κανείς νέα πράγματα, αφού έρχεται σε άμεση επαφή μαζί τους. Ο ταξιδιώτης γνωρίζει κουλτούρες και πολιτισμούς διαφορετικούς από τον δικό του, βιώνει νέες εμπειρίες και αποκτά νέα γνώση. Έτσι, διευρύνει τους πνευματικούς και τους γνωστικούς του ορίζοντες. Όντως, η ρήση του Thomas Fuller έχει αληθινό και βαθύ νόημα.

3. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ (σελ. 214)

Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (σελ.214)

3.1. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.214

- α. Όταν με συνάντησες
- β. Εκεί που συζητούσαμε ήρεμα
- γ. ενώ κινούνταν με το όχημά του στα διόδια των Μαλγάρων.
- δ. μόλις πει δύο γουλιές γαλλικό καφέ.
- ε. ενόσω συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις για τον σχηματισμό κυβέρνησης στο Ισραήλ.
- στ. λίγες ώρες αφότου ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε το τέλος της επιδημίας.
- ζ. πριν τελειώσει το έτος.
- η. ωσότου ενδιαφέρθηκε γι' αυτό ο σκηνοθέτης Σον Τέρνερ.

3.2. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.215

- α. **Υ:** Αν την εκτιμούσε - **A:** δεν θα έλεγε όλα αυτά τα ψέματα για εκείνη
- β. **Υ:** Εάν υπήρχε αγάπη, αλληλεγγύη κι ανθρωπιά - **A:** ο κόσμος θα ήταν καλύτερος
- γ. **Υ:** εφόσον δεν τηρήσει τις δεσμεύσεις της - **A:** θα τους βρει μπροστά της
- δ. **Υ:** Έτσι και γελάσει κανείς με την ιστορία μου - **A:** θα θυμώσω πάρα πολύ
- ε. **Υ:** Άμα κάνει ο καθένας τη δουλειά του σωστά - **A:** νομίζω ότι τα πράγματα θα φτιάξουν
- στ. **Υ:** Με την προϋπόθεση ότι θα συμφωνήσουν όλοι οι μαθητές - **A:** θα ανεβάσουμε το έργο *Ρωμαίος και Ιουλιέτα*.
- ζ. **Υ:** Αν φύγουμε τώρα - **A:** σίγουρα θα προλάβουμε το λεωφορείο των 13.00.
- η. **Υ:** έτσι και καταφέρουμε να βρεθούμε - **A:** θα περάσουμε υπέροχα

3.3. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.215

- α. ώστε να είναι πιο ασφαλείς
- β. που δεν τους είδε κανένας
- γ. ώστε κανένας δεν τόλμησε να του μιλήσει
- δ. έτσι που κανείς δεν κατάλαβε
- ε. που έτρεχαν ασταμάτητα σε όλη τη διάρκεια του αγώνα
- στ. ώστε να μην τον θέλει κανένας στην παρέα του
- ζ. με αποτέλεσμα να κλειστούμε σπίτι όλη μέρα
- η. να τα πει όλα

3.4. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.215

- α. να μάθουν γράμματα: **τελική**
- β. για να πιάσουν ψάρια: **τελική**
- γ. για να αθλούνται οι νέοι: **τελική**
- δ. να δουν τον αγώνα: **τελική**
- ε. για να τελειώσει έγκαιρα το έργο: **τελική**
- στ. ώστε να μην τον θέλει κανείς στην παρέα του: **συμπερασματική**
- ζ. με αποτέλεσμα να κλειστούμε μέσα όλη μέρα: **συμπερασματική**
- η. να τα πει όλα: **συμπερασματική**

3.5. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.215

- α. Αν και γνωρίζονταν πολλά χρόνια: **εναντιωματική**
- β. παρόλο που έβρεχε δυνατά: **εναντιωματική**
- γ. Κι αν ακόμη διαφωνούσα: **παραχωρητική**
- δ. ακόμη κι αν σας φανεί ότι λέω κάτι υπερβολικό: **παραχωρητική**
- ε. Αν και ήταν εξωστρεφής: **εναντιωματική**
- στ. Μια στιγμή να μην προσέχεις: **παραχωρητική**
- ζ. Και να μη μου το έλεγες: **παραχωρητική**
- η. Μολονότι δεν μίλησαν ποτέ ξανά για το ζήτημα: **εναντιωματική**
- θ. Που να χαλάσει ο κόσμος: **παραχωρητική**
- ι. ακόμη κι αν αισθάνεσαι ότι έχεις χορτάσει: **παραχωρητική**

3.6. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.216

- α. Αν δεν είχε δουλέψει τόσο πολύ: **υποθετική**
- β. Αν με ακούσεις: **υποθετική**
- γ. προτού φύγεις για Λονδίνο: **χρονική**
- δ. Άμα δεν βάλεις μυαλό: **υποθετική**
- ε. Όταν σε σκέφτομαι: **χρονική**
- στ. Εάν παίξει κι ο Νίκος: **υποθετική**
- ζ. Να μην ήμουν εκεί: **υποθετική**
- η. Κάθε που νυχτώνει: **χρονική**
- θ. Αν τον έβλεπα: **υποθετική**
- ι. Αν δεν πήγαινες εσύ: **υποθετική**

3.7. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.216

- α. Όποτε θέλεις: **σύγχρονο**
- β. Αφότου γύρισε από τις διακοπές: **προτερόχρονο**
- γ. όταν αρχίσουν τα πρωτοβρόχια: **σύγχρονο**
- δ. Όσπου να γράψει τις ασκήσεις: **υστερόχρονο**
- ε. Μέχρι να τελειώσεις τις δουλειές σου: **υστερόχρονο**
- στ. Ενώ διαβάζει: **ταυτόχρονο**
- ζ. Αφού τελειώσεις το τηλεφώνημα: **προτερόχρονο**
- η. Πριν αποφασίσεις: **υστερόχρονο**
- θ. Όταν διαβάζει: **προτερόχρονο**
- ι. Πριν με ακούσει: **υστερόχρονο**

3.8. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.217

- α. Στεναχωρήθηκα, **γιατί** δεν υπήρχε τρόπος να βοηθήσω. (αιτιολογική)
- β. Αναρωτιέμαι **γιατί** δεν γύρισε ακόμα σπίτι. (πλάγια ερωτηματική)
- γ. Απέφυγα να τον ρωτήσω **γιατί** άργησε να γυρίσει. (πλάγια ερωτηματική)
- δ. Με έβγαλε έξω από την τάξη, **γιατί** μιλούσα συνεχώς με τον διπλανό μου. (αιτιολογική)
- ε. Δεν έμαθα ποτέ **γιατί** έφυγε τόσο βιαστικά. (πλάγια ερωτηματική)
- στ. Δεν ξέρω **γιατί** θέλει να φύγει. (πλάγια ερωτηματική)
- ζ. Δεν καταλαβαίνω **γιατί** πρέπει πάντοτε να εξηγώ αναλυτικά τι πρόκειται να κάνω. (πλάγια ερωτηματική)
- η. Θα γυρίσουμε πίσω νωρίς, **γιατί** αύριο έχουμε σχολείο. (αιτιολογική)
- θ. Στεναχωρήθηκα, **γιατί** δεν υπήρχε τρόπος να βοηθήσω. (αιτιολογική)
- ι. Αναρωτιέμαι **γιατί** δεν γύρισε ακόμα σπίτι. (πλάγια ερωτηματική)
- κ. Απέφυγα να τον ρωτήσω **γιατί** άργησε να γυρίσει, επειδή τον είδα θυμωμένο. (πλάγια ερωτηματική)
- λ. Με έβγαλε έξω από την τάξη, **γιατί** μιλούσα συνεχώς με το διπλανό μου. (αιτιολογική)

3.9. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.217

- α. Ήθελα να ανοίξει η γη, **να** με καταπιεί. (τελική)
- β. Αποφάσισε **να** δεχτεί την πρόσκληση. (βουλητική)
- γ. Έφυγε βιαστικά, **να** προλάβει το αεροπλάνο. (τελική)
- δ. Θα πάρω το ντουφέκι μου, **να** βρω τους κλέφτες. (τελική)
- ε. Δεν πρέπει **να** καπνίζεις τόσο πολύ. (βουλητική)
- στ. Εύπνησα, **να** πάω στη δουλειά αλλά ήμουν άρρωστος. (τελική)
- ζ. Ο στρατηγός έδωσε εντολή **να** σταματήσουν οι εχθροπραξίες. (βουλητική)
- η. Σκέφτομαι **να** μείνω και απόψε εδώ. (βουλητική)
- θ. Το σωστό είναι **να** πας σπίτι σου. (βουλητική)
- ι. Θα ντυθούμε καλά, **να** βγούμε στο χιόνι. (τελική)

3.10. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.217

- α. **για να** μη χάσει το λεωφορείο. (τελική)
- β. **ώστε** δυσκολευόταν να βρει τον προσανατολισμό του. (αποτελεσματική)
- γ. **ώστε** σηκώθηκε κι έφυγε. (αποτελεσματική)
- δ. **για να** αγοράσω δώρα. (τελική)
- ε. **να** μείνω σπίτι σας. (τελική)
- στ. **ώστε** μου κόπηκε η ανάσα. (αποτελεσματική)
- ζ. **να** τη θαυμάζουν όλοι! (αποτελεσματική)
- η. **ώστε** να φέρει τη νίκη. (αποτελεσματική)

3.11. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.218

- α. Το βιβλίο που μου έδωσες ήταν βαρετό. (ονοματική)
- β. Κοιμήσου όπως θέλεις. Δεν πρόκειται να σε ενοχλήσω. (επιρρηματική)
- γ. Θα σας επισκεφτούμε όποτε μας το επιτρέψουν οι συνθήκες. (επιρρηματική)
- δ. Όποιος θέλει ας με ακολουθήσει. (ονοματική)
- ε. Η επιτροπή, η οποία ορίστηκε, θα βγάλει σύντομα το πόρισμά της. (ονοματική)
- στ. Θα πληρώσω όσα χρήματα χρειαστούν. (ονοματική)
- ζ. Ο Κωνσταντίνος Καβάφης, ο οποίος έζησε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, είναι ένας από τους κορυφαίους Έλληνες ποιητές. (ονοματική)
- η. Θα καταβάλουμε κάθε προσπάθεια, ώστε να εκτελεστούν τα έργα, όπως έχει σχεδιαστεί. (επιρρηματική)
- θ. Μου επέτρεψε να φάω όσο θέλω. (επιρρηματική)
- ι. Θα πάμε όποτε θέλουμε στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. (επιρρηματική)

3.12. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.218

- α. Τα κράτη δημιουργούν συνασπισμούς, για να συνυπάρξουν ειρηνικά και να συνεργαστούν οι λαοί.
- β. Ήρθε, για να επιθεωρήσει τα έργα.
- γ. Ο σταθμάρχης σφύριξε, για να αναχωρήσει το τρένο.
- δ. Η πολεμική σύρραξη μεταξύ των δύο κρατών δεν αποφεύχθηκε, γιατί επικράτησαν τα οικονομικά συμφέροντα.
- ε. Συγκέντρωσε χρήματα, για να αγοράσει σπίτι.
- στ. Κάλεσαν τον μαραγκό, για να επισκευάσει την πόρτα.
- ζ. Οι άμαχοι υποφέρουν, διότι πεινούν.
- η. Έμεινε για πολλές μέρες στον δρόμο, γιατί δεν είχε χρήματα.

3.13. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.219

- α. Όλο το σχολείο κουράζεται, ώστε να είναι όλα έτοιμα στη γιορτή.
- β. Έλειπαν τόσοι δάσκαλοι, που τα σχολεία δεν λειτούργησαν.
- γ. Είχε τέτοια κίνηση, ώστε όλοι άργησαν στις δουλειές τους.
- δ. Τους φόβισαν τόσο, που δεν μίλησε κανείς.
- ε. Οι ποιητές γράφουν τόσο όμορφα, που συγκινούν το κοινό.
- στ. Χιόνισε πάρα πολύ, με αποτέλεσμα όλοι οι άνθρωποι να κλειστούν στα σπίτια τους.
- ζ. Ετοιμάστηκαν με χαρά, για να συναντήσουν τους φίλους τους.
- η. Οι γονείς του τον προετοίμασαν για τον χωρισμό τους, ώστε να μην πληγωθεί, μόλις το μάθει.

3.14. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.219

α. που χαμογελούσε συνέχεια → Δευτερεύουσα επιρρηματική αποτελεσματική πρόταση. Εισάγεται με τον αποτελεσματικό σύνδεσμο «που» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στην κύρια πρόταση.

β. που αποφάσισα → Δευτερεύουσα επιρρηματική αποτελεσματική πρόταση. Εισάγεται με τον αποτελεσματικό σύνδεσμο «που» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στην κύρια πρόταση.

γ. γιατί δούλευε πολλές ώρες → Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο «γιατί» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στην κύρια πρόταση.

δ. Καθώς ερχόμουν → Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο «Καθώς» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στην κύρια πρόταση.

ε. για να μην τον δυσαρεστήσω → Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο «για να» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στην κύρια πρόταση.

στ. καθώς δεν είχε βρέξει έξι μήνες → Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο «καθώς» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στην κύρια πρόταση.

ζ. όπως ζήτησες → Δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική πρόταση. Εισάγεται με το αναφορικό επίρρημα «όπως» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στην κύρια πρόταση.

η. Μια και ήρθες → Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με την αιτιολογική φράση «μια και» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στην κύρια πρόταση.

θ. Αν και περάσαμε ωραία → Δευτερεύουσα επιρρηματική εναντιωματική πρόταση. Εισάγεται με τον εναντιωματικό σύνδεσμο «αν και» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στην κύρια πρόταση.

ι. Αν δεν συνεργαστείς → Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο «αν» και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης στην κύρια πρόταση.

3.15. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, σελ.220

α. γιατί δεν έγραψε καλά στις εξετάσεις → **αιτιολογική πρόταση**, αιτιολογικός σύνδεσμος **γιατί**

β. για να παίξουμε σκάκι → **τελική**, τελικός σύνδεσμος **για να**

γ. επειδή ήρθαν οι φίλοι του → **αιτιολογική**, αιτιολογικός σύνδεσμος **επειδή**

δ. Πριν με ακούσει → **χρονική**, χρονικός σύνδεσμος **πριν**

ε. αφού βρέχει έξω → **αιτιολογική**, αιτιολογικός σύνδεσμος **αφού**

στ. για να μη χάσει το πλοίο → **τελική**, τελικός σύνδεσμος **για να**

ζ. μόλις άρχιζαν οι ζέστες → **χρονική**, χρονικός σύνδεσμος **μόλις**

η. να μας χαιρετήσει → **τελική**, τελικός σύνδεσμος **να**

θ. αφού πλησιάζουν τα Χριστούγεννα → **αιτιολογική**, αιτιολογικός σύνδεσμος **αφού**

- ι. για να λύσει την άσκηση → **τελική**, τελικός σύνδεσμος **για να**
κ. καθώς έτρεχε → **χρονική**, χρονικός σύνδεσμος **καθώς**
λ. Μόλις είδαμε τον παππού → **χρονική**, χρονικός σύνδεσμος **μόλις**

4. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ (σελ.220)

4.1. Ασκήσεις λεξιλογίου, σελ.220 (Ενδεικτική απάντηση)

Συνώνυμα	Αντώνυμα
ασφυξία	ευφορία
διασφάλιση	αβεβαιότητα
απουσία	ύπαρξη
προσδοκία	απελπισία
κατάληξη	αρχή
αρχή	κλείσιμο
φόβος	αυτοπεποίθηση
αθλιότητα	ευημερία
συνέπεια	αιτία
προθυμία	αδιαφορία
αποτυχία	επιτυχία
τόλμη	δειλία
επίτευγμα	αποτυχία
ντόπιος	αλλοδαπός
κολακεία	ακαλαισθησία

4.2. Ασκήσεις λεξιλογίου, σελ.221

α. εξαθλίωση	στ. ζήλο
β. καλαισθησία	ζ. ελπίδα
γ. ενδοιασμούς	η. δυσφορία
δ. επακόλουθο	θ. ιθαγενείς
ε. θρίαμβος	ι. έκβαση

4.3. Ασκήσεις λεξιλογίου, σελ.221 (Ενδεικτική απάντηση)

Κατά τη διάρκεια του αγώνα είχα κάποιους **ενδοιασμούς** για ό,τι επρόκειτο να συμβεί, αλλά η **ελπίδα** μέσα μου σιγόκαιγε. Δυστυχώς η **έλλειψη** σιγουριάς είχε ως **επακόλουθο** την ήττα μου. Η αγωνία με οδήγησε στην **εξαθλίωση**. Δεν θα ξεχάσω ποτέ αυτόν τον αγώνα.

5. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ (σελ.221)

Περιγραφή διαδρομής με κάποιο μεταφορικό μέσο, σελ.223

(Ενδεικτική απάντηση)

Αθήνα, 14/02/2022

Αγαπημένο μου Ημερολόγιο,

Χθες το πρωί ξεκινήσαμε με την σχολική μας τάξη το ταξίδι μας από την Αθήνα προς την Θεσσαλονίκη. Το ταξίδι μας έγινε με ένα μπλε λεωφορείο που μέσα είχε καινούρια καθίσματα και τηλεόραση. Κατά τη διάρκεια της μεγάλης διαδρομής στην τηλεόραση παίζονταν παιδικές ταινίες για όλους μας.

Εγώ προτιμούσα να κοιτώ από το παράθυρο. Πέρασαμε από διάφορες πόλεις, όπως η Λαμία και η Λάρισα. Από το παράθυρο, λοιπόν, είδα πολλούς ανθρώπους, πουλιά, δέντρα και παρατηρούσα πως κάθε περιοχή έχει διαφορετικές ομορφιές. Αλλού υπήρχε ποτάμι, αλλού όχι. Κάποιες περιοχές είχαν βουνό, κάποιες άλλες βρίσκονταν κοντά στη θάλασσα. Η χώρα μας έχει διάφορα μέρη κι αξιοθέατα.

Το ταξίδι αυτό θα μου μείνει αξέχαστο, καθώς πέρασα τόσες πολλές ώρες μέσα σε λεωφορείο για πρώτη φορά. Επίσης, γνώρισα νέους τόπους και εικόνες. Θα μπορούσα για μέρες να κοιτάζω αυτό το παράθυρο.

Με αγάπη,
Χρήστος

(145 λέξεις)